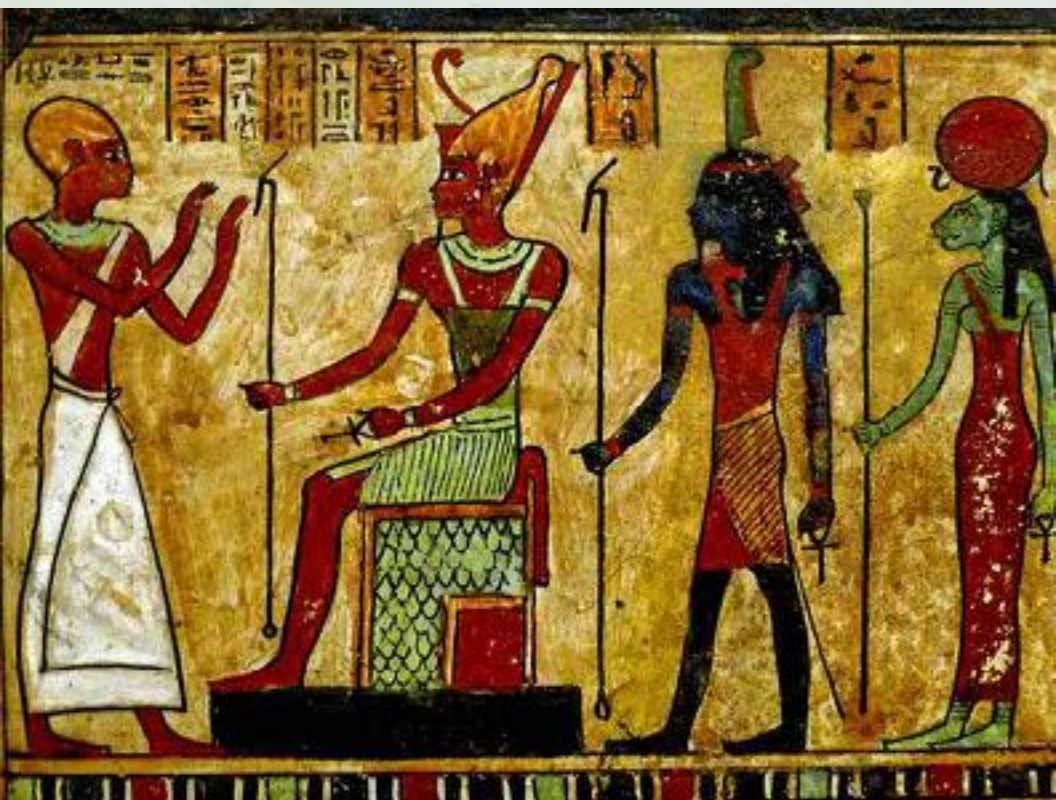

Про те, як Тefнyт покинула Єгипет

Єгипетські міфи

Втеча Тефнут в пустелю

Тефнут, богиня дощу, була улюбленою дочкою Бога Сонця Ра і допомагала йому підтримувати світовий порядок. Але одного разу, коли Тефнут була ще дуже молода, вона посварилася з батьком і втекла далеко на південь, в Нубійську пустелю.

Втративши дочки, Ра був невтішний, але ще гірше довелося смертним мешканцям Єгипту: ледь Тефнут покинула країну, як там почалася страшна посуха, сонячні промені мало не до дна пропалювали Ніл, і Велика Річка обміліла, і прийшли з Нубії піщані бурі. Посіви не могли зійти на позбавленій волозі землі, люди гинули від спраги і голоду, а поруч з ними гинули знесилені звірі і птиці.

Тоді великий Ра закликав до себе сина, бога вітру Шу, і сказав йому:

- Іди до Нубії, розшукай там Тефнут і в що б те не стало приведи її назад!

Шу, який і сам тужив за сестрою, не змусив просити себе двічі. У зовнішності лева він негайно відправився до Нубії і незабаром відшукав Тефнут: перетворившись на дику кішку, вона полювала в пустелі на антилоп. Але як не умовляв Шу сестру повернутися до Єгипту, як не намагався розжалобити її розповідями про бідування, що обрушилися на країну в її відсутність, розгнівана Тефнут навіть слухати його не побажала.

Наричав на брата, дика кішка повернулася до перерваного полювання, а Шу ні з чим з'явився до

батька і розказав йому, що Тефнут нізачо не бажає залишати Нубійську пустелю.

- Так, видно, вгамувати мою доньку повинен той, хто хитріший тебе, - в задумі промовив Ра і послав за богом Тотом, наймудрішим з єгипетських богів.

А треба сказати, що елліни недарма ототожнювали Тота зі своїм пролазливим богом Гермесом - Тот був настільки ж різнобічний в своїх талантах, як і Гермес Трисмегіст - Тричі Найбільший. Тота шанували як бога Місяця і мудрості, як винахідника писемності, геометрії, астрономії і календаря, як покровителя магії та медицини. Подібно Гермесові, Тот супроводжував душі померлих в потойбічний мир і виконував різні доручення інших богів ...

І зараз цей бог з усім завзяттям взявся виконувати доручення Ра.

Тот перетворився на маленького смішного павіана і легко відшукав Тефнут, що як і раніше бавилась полюванням в самому центрі Нубійської пустелі.

Шанобливо привітавшись з богинею, Тот улесливим голосом став переконувати її повернутися: з відходом Тефнут радість покинула будинок її батька, всі боги і люди Та-Мері тужать за нею, вся природа Та-Мері гине, втративши живлющу вологи

... О, як б тішилися і боги, і смертні, якби Тефнут упокорила свою лють і повернулася!

- Подумай сама, божественна, - умовляв павіан, - чи не краще тобі повернутися туди, де тебе зустрінуть з найбільшою пошаною, замість того щоб на самоті терзати худих пустельних антилоп?

Однак лестощі Тота не подіяли на Тефнут, і пустеля затремтіла від грізного риків дикої кішки:

- Ти, нікчемний маленький павіан! Як ти смієш вказувати мені, могутній богині, що я повинна робити?! За таку нахабність я розірву тебе на клаптики, і навіть мій батько Ра не зможе зібрати їх воедино і знову вдихнути в тебе життя!

- О так, я вірю, що ти зможеш це зробити, - прикинувшись жахливо переляканим, відповів маленький павіан-Тот, - тільки перш ніж ти почнеш рвати мене на частини, чи не бажаєш послухати казку про те, що трапляється з кровожерливими вбивцями, однієї з яких ти намірилася стати?

Тефнут, що встигла засумувати на самоті, захотіла послухати казку і прогарчала:

- Що ж, розповідай!

«Нехай потішить мене своєю казкою, - подумала вона, облизуючи вуса, - а з'їсти його я завжди встигну!»

І Тот, закликавши на допомогу всю свою красномовність, почав розповідати про те, як жили по сусідству шуліка і кішка одного разу уклали один з одним союз. Коршун поклявся ніколи не нападати на кошенят кішки, а та у відповідь пообіцяла не заподіювати зла його маленьким пташеняткам. Якийсь час обидва союзника чесно виконували умови договору, але потім сталося так, що шуліка нічого не добув на полюванні; тоді він відняв шматок м'яса у кошеняти і відніс м'ясо своєму пташеняті.

- Так ось як ти виконуєш наш союз? - Дивлячись услід відлітаючому шуліці, вигукнула кішка,

проворно підійнялася на дерево і схопила пташеня, поживавшого вкрадене м'ясо.

Однак в останню мить кішка згадала про клятву не завдавати зла пташенятам шуліки, засоромившись, розтиснула кігті ... Але як тільки вона це зробила, пташеня в страху вистрибнуло з гнізда і розбилося насмерть.

Коршун повернувся з полювання, побачив біля підніжжя дерева мертвого сина, в люті напав на кошенят і згодував їх своїм коршунятам.

Тоді кішка в розпачі звернулася до Бога Ра, благаючи його покарати вбивцю, і Ра почув благання кішки. Він закликав до себе бога Возмезддя і велів йому приблизно покарати клятвoporушника!

Бог Возмезддя виявився швидкий на розправу: він напоумив шуліки вкрасти шматок м'яса, який людина смажила для себе на вугіллі, і шуліка приніс м'ясо в гніздо, не помітивши, що до здобичі пристали тліючі жарини. Від палаючих жаринок гніздо шуліки спалахнуло, і всі його пташенята загинули у полум'ї ...

Тепер ти бачиш, о велика Тефнут, як карає твій батько тих, хто прагне пролити кров свого ближнього?

- Хм, - в роздумі пробурмотіла Тефнут. - Я щось не зрозуміла, за які провини Ра покарав маленьких шулік? До того ж - з яких це пір потворна мавпа, начебто тебе, сміє називатися моїм ближнім? Але все ж ти розважив мене забавною казкою, маленький павіан, і, так і бути, я не ображу тебе! Даю тобі в цьому клятву!

Павіан-Тот ледь помітно посміхнувся, радіючи першому успіху, і одразу взявся його розвивати: він підніс Тефнут блюдо солодкої їжі і знову почав розписувати, як тужить за коханою дочкою старий Ра, як жадає повернення великої Тефнут весь Єгипет ...

І в кінці кінців йому вдалося-таки пом'якшити серце гнівної богині: розчулена словами Тота, Тефнут насилу втрималася від сліз. Вона вже збиралася сказати, що негайно повертається додому ... Але раптом схаменулася і заревіла від люті.

Як! Ні батько, ні брат не змогли вмовити її повернутися, а якийсь незначний маленький павіан мало не змусив її перемінити своє рішення?! Зараз вона покаже цьому прогнозі, на що здатні кігті і зуби грізної Тефнут! Зараз вона його! .. Зараз ...

Але тут богиня згадала, що не може зробити цього.

Так, вона негайно розірвала б павіана на шматки, якби щойно не дала клятву не заподіювати шкоди маленькому хитрунові! На жаль, як вона могла бути настільки необачною, чому вона не стежила як слід за своєю мовою?!

Тефнут в люті ревіла, здибивши шерсть і підриваючи кігтями пісок, а Тот, хоча знову прикинувся до смерті наляканим, продовжував базікати як заведений. Він розповідав Тефнут казку за казкою, історію за історією - до тих пір, поки та нарешті НЕ засміялася, переможена красномовством пройдисвіта. Її люті і образа пройшли, і вона оголосила про своє рішення повернутися в Єгипет ...

- Але, звичайно, - поспішно додала богиня, - я повертаюся туди з власної волі, а не з волі якогось балакучого павіана!

І Тефнут з Тотом рушили в зворотний шлях.

Вся єгипетська земля раділа, Ніл знову наповнився життєдайною вологою, буйно зазеленіли його берега. Люди зустрічали богиню радісними піснями й танцями, били в бубни, дзвеніли систр, виспівували привітальні пісні. В жертву Тефнут приносили гусей і газелей, її повернення відзначали річками вина і пива, їй підносили квіти і гілки фінікових пальм ... Плачучий від щастя Ра обняв свою дочку і влаштував на її честь розкішний бенкет, на якому одне з найпочесніших місць по праву зайняв бог Тот, який скинув шкуру маленького смішного павіана.

З тих пір щороку по закінченні сезону засухи люди Єгипту святкували повернення Тефнут - так само, як елліни святкували навесні повернення на землю Персефони з Аїда, фінікійці - воскресіння Адоніса, а шумери - повернення з підземного царства бога-пастуха Думмузі.

Переклад - Юлія Гнатюк